

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 120/1996 vp laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta, jolle lakivaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 17/1996 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan yleisestä oikeusaputoiminnasta 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (88/73) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti sekä 5—7 ja 19 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1274/88) ja 5 § osittain muutettuna 10 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (959/76), muutetaan 2, 4 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti sekä 17, 18, 21, 28, 30 ja 30 a §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 22 päivänä helmikuuta 1991 annetulla lailla (376/91) ja 12 §:n 1 momentti sekä 21 ja 30 a § 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (976/81), sekä lisätään lakiin uusi 20 a § seuraavasti:

2 §

Yleistä oikeusapua antaa yleinen oikeusavustaja. Yleinen oikeusaputoiminta on järjestettävä kunnassa niin, että toiminta täyttää hyvälle asianajajataivalle asetettavat vaatimukset.

Oikeusministeriö voi erityisestä syystä antaa kunnalle luvan järjestää yleisen oikeusavun antamisen siten, että oikeusapua antaa kunnan toimeksiannosta asianajaja. Jos kunnassa ei ole yleistä oikeusavustajaa, kunnassa on oltava viranomainen, joka päättää oikeusavun antamisesta. Tätä lakia sovelletaan soveltuvien osin sekä tähän viranomaiseen että yleistä oikeusapua antavaan asianajajaan.

4 §

Kunnassa yleistä oikeusapua valvoo ja ohjaa kunnanhallitus tai kunnanvaltuuston määräämä muu monijäseninen toimielin.

11 §

Kunta ei saa yleiselle oikeusavustajalle antaa sellaisia tehtäviä, jotka saattavat vaarantaa oikeusavustajan riippumattomuuden oikeusavun antajana tai haitata yleisen oikeusaputoiminnan hoitamista.

Yleinen oikeusavustaja ei saa olla osakkaana, yhtiömiehenä tai jäsenenä asianajotoimintaa harjoittavassa yhtiössä tai yhteisössä. Hänellä ei myöskään saa olla muuta sellaista tehtäväänsä haittaavaa palkattua tointa, josta on oikeus kieltäytyä.

12 §

Yleistä oikeusapua annetaan henkilölle, jolla on kotikunta Suomessa. Oikeusapua voidaan antaa myös muulle henkilölle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, jos asialla, jossa oikeusapua pyydetään, on yhteys Suomeen.

ja jos oikeusavun antamista voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää perusteltuna.

16 §

Yleisen oikeusavustajan on ilmoitettava mahdollisuudesta esittää oikaisuvaatimus ja pyynnöstä annettava hakijalle tarvittava taustatieto oikaisuvaatimuksen esittämiseksi, jos oikeusavun saamista koskeva pyyntö on hylätty tai jos oikeusapua ei voida antaa kokonaan korvauksetta. Oikeusavustajan on kuitenkin oikeusavun hakijan pyynnöstä suoritettava ne toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä tämän oikeuksien säilyttämiseksi, kunnes oikaisuvaatimus on ratkaistu.

17 §

Yleisen oikeusavustajan on päättäessään oikeusavun antamisesta samalla määrättävä, mikä osa ja kuinka paljon oikeusavun saajan on enintään korvattava kunnalle, kun yleistä oikeusapua ei voida antaa kokonaan korvauksetta.

18 §

Jos yleisen oikeusavun myöntämisen jälkeen havaitaan, että jokin myöntämisedellytyksistä on puuttunut tai lakannut, yleisen oikeusavustajan on päätettävä, että oikeusavun antaminen lakkaa. Samalla hänen on päätettävä, että oikeusapua saaneelta tullaan perimään kunnalle joko kokonaan tai osaksi oikeusavun antamisesta aiheutuneet kustannukset, jos se ei ole kohtuutonta. Asiassa on muutoin meneteltävä 16 §:ssä säädetyllä tavalla.

20 a §

Jos 20 §:n nojalla määrättyä korvausta tai kunnan varoista yleistä oikeusapua saaneen puolesta suoritettuja kuluja ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan maksamatta olevalle määrälle periä enintään korkolain 4 §:n 3

momentin mukainen viivästyskorko siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut laskun lähettämisestä maksuvelvolliselle.

21 §

Yleisen oikeusavustajan päätöksen nojalla oikeusapua saaneelta saadaan periä 20 §:n nojalla suoritettavaksi määrätty korvaus ja kunnan varoista oikeusapua saaneen puolesta maksetut kulut siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään. Ennen perispäätöksen tekoa yleisen oikeusavustajan on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos korvausta ei ilmeisesti saataisi perityksi, yleinen oikeusavustaja voi luopua sen perimisestä.

28 §

Kunta voi oikeuttaa yleisen oikeusavustajan antamaan kunnalle aiheutuvat kustannukset peittävää korvausta vastaan oikeusapua muullekin kuin yleiseen oikeusapuun oikeutetulle henkilölle, jos tällaisen oikeusavun antaminen helpottaa yleisen oikeusaputoiminnan järjestelyä kunnassa tai jos asianajan palvelusten saanti paikkakunnalla on vaikeaa ja oikeusavun antaminen ei haittaa yleisen oikeusaputoiminnan hoitamista.

30 §

Kunnan luottamushenkilö, oikeusaputoimen henkilökuntaan kuuluva tai muu tässä laissa tarkoitettuun toimintaan osallistuva henkilö ei saa toimessa ollessaan eikä sen jälkeenkään luvottomasti ilmaista, mitä hän tehtäviään suorittaessaan on saanut tietää oikeusavun pyytäjistä ja tämän asioista.

30 a §

Yleisen oikeusavustajan ja 2 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen 4 §:ssä tarkoitettulle toimielimelle. Oikaisuvaatimus

on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Toimielimen päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/96).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1996
